

ارزیابی مقاومت به سرمای بهاره دورگه امید بخش بادام در شرایط مزرعه

علی ایمانی، سونا حسین آوا، موسی رسولی، علیرضا رحیمی

موسسه اصلاح نهال و بذر کرچ

برای به دست آوردن ارقام دیر گل و مقاوم به سرما با خصوصیات رویشی و پومولوژیکی مطلوب و صفات مناسب میوه، یک برنامه دورگ گیری بین ژنوتیپ های برتر انتخابی با ارقام دیر گل تجارتي در سال ۱۳۷۶ انجام گرفت. در این تحقیق ۱۱۲۰ هیبرید از میان ۲۳ ترکیب مختلف به دست آمد. بذور از تلاقی ها جمع آوری و در گلدان های پلاستیکی بعد از استراتیفیه کردن کشت شدند. بعد از یک سال نهال های هیبرید به باغ منتقل شدند. برای ارزیابی بیش از ۴۰ صفت فنوتیپی با استفاده از دیسکریپتور بادام (گولکان، ۱۹۸۳) مطالعه شد. در مراحل مختلف فنولوژیکی درختان هیبرید صفات رویشی و زایشی زیادی از جمله تاریخ گلدهی، شکل گلبرگ، رنگ گلبرگ، طول و عرض برگ، وزن میوه، دوقلویی مغز، وزن مغز، طول دمببرگ، وجود کرک روی برگ و غیره در آزمایشگاه و باغ اندازه گیری و یاد داشت برداری گردید. نتایج مطالعات اولیه در این تحقیق در طی سال های ۱۳۸۵، ۱۳۸۴ و ۱۳۸۳ چندین هیبرید دیر گل را نشان داد. در ۱۳۸۳ به علت

سرمای دیر رس بهاره نه تنها بادام بلکه سایر درختان میوه از جمله سیب در ایستگاه به کلی آسیب دیدند. در ۵ و ۶ فروردین ماه سال ۸۴ سرمای دیر رس بهاره با اقلیم ۵/۵ - درجه سانتی گراد حادث شد. در این مرحله از میان بیش از هزار ژنوتیپ، ۵۶۱ ژنوتیپ به طور کامل آسیب دیدند. دوباره در ۱۶ و ۱۷ فروردین اقلیم ۲/۵ - درجه سانتی گراد اتفاق افتاد و از میان ۵۵۹ ژنوتیپ سالم باقی مانده، ۷۶ ژنوتیپ به طور کامل آسیب ندیدند. بعد از ارزیابی ۷۶ ژنوتیپ، ۲۰ ژنوتیپ امید بخش بر اساس زمان گل دهی، مقاومت به سرما، عادت باردهی، میزان محصول و سلامت درخت برای ارزیابی تکمیلی انتخاب شدند. در سال ۸۵ تمام هیبریدها گل دادند و گل دهی از ۱۶ اسفند شروع و در ۱۰ فروردین خاتمه یافت. گرچه گل های تعدادی از هیبریدها در اثر سرمای ۴- درجه سانتی گراد در ۲۱ اسفند ماه ۸۴ و هم چنین در اثر سرمای ۲/۳- درجه سانتی گراد در ۵ فروردین ماه ۸۵ آسیب دیدند و محصول ندادند با این حال تعداد ۲۰ ژنوتیپ امید بخش و مقاوم به سرما گزینش شده در سال قبل نه تنها در اثر سرما های فوق آسیب ندیده بلکه از خصوصیات پومولوژیکی و عملکرد و تشکیل میوه (Fruit set) خوبی برخوردار بودند. به هر حال در این مقاله خصوصیات فنولوژیکی و پومولوژیکی ژنوتیپ های امید بخش انتخابی ارائه شده است.